

Gemeenteraadsverkiezingen 2018 – aanbevelingen door ondernemend Amsterdam

Inleiding

In de aanloop naar de Gemeenteraadsverkiezingen 2018 pakt ondernemend Amsterdam¹ de handschoen op met een aantal wensen en suggesties voor de komende 4 jaar. Graag willen we deze kenbaar maken aan de partijen die aan de verkiezingen mee gaan doen. Onderstaand een verzameling punten die gedragen worden door de gezamenlijke ondernemersverenigingen. Een brede diversiteit aan punten, van fundamenteel tot heel praktisch. Van algemeen tot specifiek. Maar altijd zaken waar wat ons betreft nog morgen een begin mee kan en moet worden gemaakt. We hopen dat elk van de partijen die aan de verkiezingen in 2018 deelneemt er een aantal bruikbare ideeën uit over weet te nemen. We zijn natuurlijk altijd bereid om over de inhoud in gesprek te gaan om tot een nadere uitwerking te komen.

Want onderstaande is nadrukkelijk geen lijstje dat we als bedrijfsleven bij politiek en bestuur 'over de schutting' willen gooien. Gezamenlijk, ieder in zijn eigen verantwoordelijkheid, zetten we in het belang van Amsterdam graag de schouders onder een fantastische toekomst.

Algemeen

Diversiteit maakt Amsterdam tot wat het is. Tolerant, inclusief, een open, verbonden en gastvrije stad. Creatief en wars van conventies. Dat maakt Amsterdam zo'n fantastische stad om in te wonen en werken. Deze waarden moeten wat ons betreft worden gekoesterd en zo mogelijk verder uitgebouwd.

Amsterdam en omstreken kent een rijke historie van vrijdenken. Vastberaden, Heldhaftig en Barmhartig zitten niet voor niets in het DNA van Amsterdam en de Amsterdammers. Deze waarden hebben het economisch succes van Amsterdam mede bepaald. In het kader van I Amsterdam zijn daar aan toegevoegd: Handelsgeest, Creativiteit en Innovatie.

Wij zien als Amsterdams Bedrijfsleven het volgende punt op de horizon:

- Met handelsgeest, creativiteit en innovatie heeft de Metropoolregio Amsterdam alles in zich om in 2030 een kosmopolitische metropoolregio te zijn die behoort tot de absolute top in Europa;
- Daarvoor is het noodzakelijk om van gemeentelijk naar regionaal denken te komen: een regionale, samenhangende visie op de (her)verdeling van de ruimtelijke functies. Deze regionale benadering garandeert samenhang, de optimale benutting van de schaarse ruimte en waarborgt een goede bereikbaarheid.

Onderstaand werken we onze ideeën en suggesties uit per thema: groei en drukte, stedelijke ontwikkeling, werk en economie, haven in transitie, infrastructuur en bereikbaarheid, onderwijs en talentontwikkeling, milieu en duurzaamheid, overheidsdienstverlening en zeker niet op de laatste plaats: bestuurlijke slagkracht.

¹ Amsterdam City, evofenedex, FME, KHN-Amsterdam, Metaalunie, MKB Amsterdam, ORAM, Ondernemersvereniging Westpoort, TLN, Uneto-Vni, VNO-NCW Metropool Amsterdam, Bedrijvenvereniging VAZO en VEBAN.

Per Thema

Groei en drukte

Groei is goed. Groei is een voorwaarde voor het benutten van kansen om de stad nog beter te maken. Om nationaal en internationaal onze positie te behouden en uit te bouwen. De afgelopen periode is er veel discussie geweest over de drukte in de stad. Laten we de oplossing zoeken waar die ligt. Niet in het uitbannen van de toerist (die maar in een beperkt aantal gebieden en in beperkte mate verantwoordelijk is voor ergernis en overlast), maar in het gericht en effectief aanpakken van die overlast. Hiervoor zien we veel concrete mogelijkheden. Een paar voorbeelden:

- Verbeter de informatievoorziening aan alle bezoekers. Voorzie de bezoeker aan Amsterdam vanaf het oriëntatiemoment tot na zijn/haar vertrek continu van de juiste informatie. Laat de handhaving hierop aansluiten via een samenwerkingsverband van overheid, politie en bedrijfsleven. Sluit hierbij aan op het bestaande handhavingsteam Nieuwmarkt en de bijbehorende aansturingsstructuur. Amsterdam Marketing zou de regie kunnen nemen in de verdere uitwerking en implementatie van dit initiatief.
- Gebruik eigentijdse middelen voor gedragsbeïnvloeding. Via een digitale applicatie, die communiceert met de bezoeker tijdens zijn/haar verblijf in Amsterdam, moet het mogelijk zijn het gedrag van bezoekers te beïnvloeden, waardoor de drukte gespreid wordt en overlast wordt beperkt. Amsterdam Marketing zou dit initiatief over kunnen nemen danwel integreren in een bestaande applicatie(s).
- Stel een Quick Respons Team in dat aangetroffen afval en verontreiniging snel en daadkrachtig verwijdert. Hiermee kan heel effectief een bron van irritatie bij binnenstadbewoners ten gevolge van de drukte worden weggenomen.

Het bedrijfsleven biedt aan om samen met de Gemeente een Masterplan Toerisme 2018 – 2030 op te stellen. Hierin kunnen deze en andere ideeën in samenhang verder worden uitgewerkt.

Stedelijke ontwikkeling, meer dan alleen huizen bouwen

Stedelijke ontwikkeling is heel veel meer dan huizen bouwen. Dat klinkt als een open deur, maar de actualiteit suggereert anders. De verschillende stedelijke functies, wonen, werken, recreëren en mobiliteit, moeten (meer) in balans worden ontwikkeld. En meer in samenhang met de ruimtelijke ontwikkeling in de regio.

Amsterdam kent een prachtige historische binnenstad met een grote nationale en internationale aantrekkingskracht. Maar Amsterdam is meer dan de binnenstad alleen. De stad kent veel gebieden buiten het centrum die zich het komende decennium (door-)ontwikkelen tot multifunctionele stedelijke knooppunten van formaat: Noord, Sloterdijk, Zuidas en Zuidoost. Uitbreiding van Zuidas richting Rieker Business Park biedt mogelijkheden om de concurrentiepositie van de Zuidas verder te versterken. In combinatie met het doortrekken van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol ontstaan zo mogelijkheden tot het

ontwikkelen van de Airport Corridor tot een groot gemengd woon-werkgebied van hoge kwaliteit en internationale allure.

De regio vormt steeds duidelijker een metropolitaan stedelijk weefsel. Amsterdam is daarin geen eiland. Zorg op metropolitaan niveau voor een complementair en niet concurrerend aanbod (woon- en werkmilieus en culturele voorzieningen). Dat vereist een integrale ruimtelijk-economische visie op de gehele metropoolregio. Dit vergt op een aantal punten een herverkaveling van functies. We bepleiten als Amsterdams bedrijfsleven het volgende:

- Kies voor grootschalige verdichting van het stedelijk weefsel op een aantal punten in de regio, met name rond knooppunten van openbaar vervoer. In de bestaande stedelijke structuur is nog heel veel ruimte om woningbouw toe te voegen.
- Waarborg de diversiteit van Amsterdam door betaalbare huisvesting voor diverse doelgroepen: de middengroepen, nationaal en internationaal talent –inclusief (internationale) scholen-, starters, groeiers, enzovoort.
Amsterdam is een aantrekkelijke vestigingslocatie voor internationale bedrijven. Deze bedrijven kunnen alleen floreren als hun werknemers ook hier kunnen wonen, als hun kinderen ook hier naar school kunnen. Daarmee zal niet alleen de hoogwaardige werkgelegenheid in de regio groeien, maar zal Amsterdam haar internationale reputatie verder kunnen versterken.
- Stimuleer gemengde kantorenlocaties met gezamenlijke voorzieningen waarbij bedrijven en zzp-ers kunnen profiteren van elkaars kennis en netwerken.
- Ontwikkel een integrale, regionale visie op de huisvesting van bedrijven in een hogere milieucategorie. Indien deze verdrongen worden uit gebieden binnen de A10 (zoals in het kader van Haven Stad), dan moeten er in de regio mogelijkheden zijn voor het (her-)huisvesten van dit type bedrijvigheid. Dit vereist een goede regionale afstemming zowel in ruimte als in tijd.
- Behoud een aantal ‘open ruimtes’ in de regio voor onder meer natuur, landbouw en recreatie en de verhoging van de kwaliteit daarvan.
- Zorg ervoor dat nieuwbouw klimaatadaptief is. Stimuleer de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Stimuleer het afsluiten van energieprestatiecontracten door corporaties.
- Verbind de Noordelijke IJ-oever met de binnenstad van Amsterdam door het creëren van diverse verbindingen en het doortrekken van ‘de Rode Loper’ naar Noord. Ontwikkel die verbindingen via een adaptieve strategie en als onderdeel van een bredere stedenbouwkundige visie op de ontwikkeling van Noord. Zorg ervoor dat de verbindingen toekomstbestendig zijn en tegemoet komen aan de (veiligheids-)eisen van het scheepvaartverkeer op het IJ.

Werk en economie

- Stimuleer en faciliteer niet alleen startups, maar ook (of juist) de groeiers en de zogenaamde *leading firms*. Juist deze *leading firms* en groeibedrijven zorgen voor de veel nieuwe arbeidsplaatsen, ontwikkeling van talent en nieuwe starters (spin outs). Investeer als stad in incubators en praktische hulp voor bestaande bedrijven om versneld te groeien (scale up programma’s).

- Koester de mainportfunctie van Schiphol, als onmisbare schakel in de internationale bereikbaarheid van de regio. Die mainportfunctie is van groot belang maar tegelijkertijd op langere termijn geen vanzelfsprekendheid.
- Neem als overheid het voortouw in de ontwikkeling en implementatie van innovaties op het gebied van Smart City. Kies hierbij gericht de rol van *launching customer*.
- Schat bedrijventerreinen op hun waarde. Bruisende (binnen-)steden kunnen niet zonder een producerende periferie. Op veel bedrijventerreinen aan de stadsrand ligt een belangrijk deel van het verdienvermogen van de stad. Ze zorgen voor werkgelegenheid en zijn vestigingsplaats van lokale dienstverleners en leveranciers. Vitale bedrijventerreinen vragen om aandacht voor de functionaliteit, een goede landschappelijke inpassing, een duurzame inrichting, adequate openbare ruimte en een efficiënte ontsluiting. Indien herstructurering noodzakelijk is, dan alleen na een grondige Economische Effectrapportage (EER). De planning van bedrijventerreinen vereist een regionale visie (provincie en regiegemeenten).
- Een integrale regionale visie is ook noodzakelijk ten aanzien van de huisvesting van industriële bedrijvigheid. De industrie is in de metropoolregio verantwoordelijk voor ca. 10% van het aantal arbeidsplaatsen en ongeveer 40% van de totale regionale exportwaarde.
- Voer in metropolitaan verband regie op het herhuisvesten van bedrijven die door transformatie worden weggedrukt. Hiervoor dient vroegtijdig in de planvorming aandacht te zijn. Zo wordt voorkomen dat economische bedrijvigheid ‘weglekt’ uit de metropoolregio.
- Annuleer stagnatie: schaf de rem op de ontwikkeling van nieuwe kantoorlocaties af. Versnel en verbeter de facilitering van gronduitgifte.
- Ontwikkel een programma op digitalisering. Positioneer Amsterdam als de no. 1 vestigingslocatie voor innovatieve digitale bedrijvigheid in Europa. De uitgangspositie is uniek: Amsterdam is het belangrijkste digitale knooppunt van Europa. Dit biedt niet alleen kansen om deze functie te versterken, maar ook mogelijkheden om (clusters) ICT-bedrijven aan te trekken. Daarvoor zijn investeringen nodig in digitale infrastructuur zoals glasvezel en 5G.
- Voer regie in de metropoolregio op de ontwikkeling van (nieuwe) winkelgebieden. Dit om kannibalisatie op bestaande gebieden te voorkomen. Ontwikkel een regionaal beleid voor hotelaccommodaties.

Haven in transitie

De haven is van oudsher een plek van toegevoegde waarde, gemeten in tonnen overslag, maar ook in (indirecte) werkgelegenheid. Om die te behouden hebben bedrijven investeringszekerheid nodig. Een duidelijk toekomstperspectief, inclusief bestuurlijk draagvlak. Bestuur, havenautoriteit en havenbedrijfsleven moeten gezamenlijk de uitdaging aangaan om te komen tot kansrijke transitiepaden. Transitiepaden die niet zozeer zijn gericht op afbouw; het verdringen van sectoren (kolen op- en overslag) naar elders, maar die primair inzetten op groei; het binnenhalen van de economie van de toekomst. Het bedrijfsleven pleit er nadrukkelijk voor om deze transitiepaden (en mogelijkheden voor circulaire economie) gezamenlijk te verkennen en te benoemen. Het benutten van de beschikbare marktkennis is essentieel.

Afspraken die in het kader van het convenant Houthavens zijn gemaakt ten aanzien van de toekomst van de bedrijvigheid in de haven binnen de ring A10 moeten te allen tijde worden gerespecteerd.

Bij de voorgenomen transitie van de haven binnen de ring (Haven-Stad) verliest de haven op termijn ongeveer 15% van haar verdienvermogen en toegevoegde waarde. Daarmee is het moment gekomen om de besluitvorming rond een westwaartse uitbreiding van de haven (reservering Houtrakpolder) in gang te zetten. In de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 zijn hierover door regiogemeenten en Provincie sluitende afspraken gemaakt.

Infrastructuur, bereikbaarheid

Met de Noord/Zuidlijn en het Zuidasdok werkt Amsterdam aan twee van de grootste infrastructurele werken van dit moment. Tijd om naar de toekomst te kijken. Om de groei en intensivering van de

Metropoolregio verder te faciliteren zijn op de middellange termijn nieuwe grootschalige investeringen in infrastructuur noodzakelijk. In hoogwaardige regionale en internationale verbindingen, fysiek en digitaal. Dit vraagt om het opnieuw overdenken van verschillende vervoersmodaliteiten als auto, openbaar vervoer, fiets en voetgangersverkeer. In samenhang en met gebruik van de laatste technologische mogelijkheden (Smart City, Mobility As A Service). In de gehele regio zal het openbaar vervoer aan belang winnen. Daarbij pleiten we voor het volgende:

Auto

- Faciliteer het terugdringen van het autoverkeer binnen de ring door het aanleggen/uitbreiden van hoogwaardige transferiumpunten op OV knooppunten aan de ring en in de regio.

OV

- Organiseer 1 integraal, samenhangend OV systeem in de metropoolregio. Kom hierbij tot een uniforme metropolitane *branding* van dit OV systeem (vergelijk: S-Bahn in Berlijn).
- Investeer in verbetering kwaliteit en capaciteit OV en OV-voorzieningen.
- Ontwikkel een visie op een 24/7 OV bereikbaarheid van woon- en werkgebieden.
- Ontwikkel en versterk light rail en metroverbindingen in de regio. Trek metrolijnen door, bijvoorbeeld van Isolatorweg naar Noord en van station Zuid naar Amstelveen/Schiphol. Ook dient de aanleg van een Oost-West verbinding nader te worden verkend.
- Betrek openbaar vervoer en bijbehorende infrastructuur in een vroeg stadium in gebieds- en plantontwikkeling, organiseer daartoe multi-stakeholder participatie.

Stadslogistiek / stedelijk goederenvervoer

- Ontwikkel een plan voor behoud en verbetering van de bereikbaarheid van de stad (via de diverse beschikbare modaliteiten). Betrek hierin het bedrijfsleven. En laat hierin duurzaamheid en innovatie leidend zijn. Met de inzet van schone, stille en zuinige vervoermiddelen is emissievrij vervoer in 2025

binnen handbereik. Maar denk ook aan het ontwikkelen van logistieke ontkoppelpunten aan de rand van de stad. Aan de inzet van goederenuitgiftepunten in de stad. Aan de inzet van geavanceerde plannings-, routerings- en reserveringssystemen. Aan flexibel ruimtegebruik.

Fiets

- Verbeter de kwaliteit van verbindingen in de regio voor (elektrische) fiets waardoor dit een aantrekkelijker alternatief wordt voor het gebruik van de auto.
- Pak het fietsparkeerprobleem aan, in het bijzonder rond de OV hubs.

Regelgeving, (administratieve) lasten, overheidsdienstverlening, overheidsaanbesteding

De “dienstverlening” aan het bedrijfsleven kan nog aanzienlijk worden verbeterd. Bestuurlijke grenzen tussen lokale, regionale, provinciale en de landelijke overheden mogen geen belemmering zijn in deze dienstverlening maar horen naadloos op elkaar aan te sluiten.

- Zorg ervoor dat het MKB voldoende mogelijkheden heeft bij aanbestedingen. Zorg als overheid voor een aanbestedingspraktijk waarin ook kleine en middelgrote bedrijven in aanmerking komen voor opdrachten.
- Wees als opdrachtgever een betrouwbare samenwerkingspartner. Op dit moment is de kwaliteit van dat opdrachtgeverschap erg afhankelijk van uitvoerende diensten en/of personen en nog te vaak van bedenkelijk niveau.
- Voorkom disproportionele stijging van lokale lasten. De nationale overheid wil meer van landelijke naar lokale belastingheffing. Dit mag er niet toe leiden dat 1) er lokaal grote verschillen gaan ontstaan (geen gelijk speelveld) en 2) dat de lasten onevenredig hard stijgen.
- Stimuleer een dienstverlenende en ondersteunende rol voor de Regionale Uitvoeringsdienst.
- Zorg voor een vlekkeloze uitvoering van de nadeelcompensatie regeling.
- Houd aandacht voor een vermindering van de administratieve lasten. Neem hiervoor een optimale (digitale) dienstverlening als uitgangspunt. Concrete mogelijkheden zijn de ‘Lex Silencio Positivo’, automatische verlenging en het keuzerecht bij tegenstrijdige richtlijnen.
- Voer (in navolging van de landelijke overheid) een MKB-toets in op regelgeving. Het blijkt een effectief middel om regeldruk ook lokaal te verminderen.
- De Omgevingswet bevat mogelijkheden om lokaal maatwerk toe te passen. Geef hieraan invulling door het lokale bedrijfsleven intensief te betrekken bij het formuleren van het omgevingsplan.

Arbeidsmarkt, talent, kennis en innovatie

De dynamische kenniseconomie van Amsterdam stoelt op de kracht van onze kennis- en onderwijsinstellingen. Het brede aanbod en de hoge kwaliteit van opleidingen fungeren als een magneet voor talent. Zij maken de stad een broedplaats voor innovatie, kennis en creativiteit. Dat maakt Amsterdam kansrijk in de wereldwijde *battle for talent*.

- Versterk het techniekonderwijs in Amsterdam. Zorg voor techniekopleidingen (op alle onderwijsniveaus) met goede docenten en goede voorzieningen. Zet daarbij vooral in op vakinhoudelijke scholing en (nieuwe) ambachtelijkheid (in plaats van managementvaardigheden). Doe dit op basis van een analyse op de veranderende behoeften aan talent en soorten vaardigheden. De groei van de werkgelegenheid in de techniek is de komende jaren zeer groot.
- Hetzelfde geldt voor onderwijs in digitale vaardigheden. De regio dreigt (internationaal) de boot te missen op een domein in de economie dat de komende jaren cruciaal is voor ons vestigingsklimaat en concurrentiepositie (zie ook 'werk en economie').
- Stroomlijn de dienstverlening op de arbeidsmarkt. Moderne middelen maken het mogelijk om veel eenvoudiger en sneller geschikte mensen te vinden, ongeacht in welke 'kaartenbak' deze zich bevinden. Een alerte en actieve dienstverlening hoort daarbij.

Milieu en duurzaamheid

Het bedrijfsleven ziet de urgentie van de transitieopgave en is graag bereid hierin pro-actief met de overheid op te trekken. Ten aanzien van de **energietransitie** stellen we voor om in lijn van de Nationale Transitiecoalitie ook regionaal partijen bij elkaar te brengen om tot een regionale agenda te komen, dus:

- Organiseer regionale afstemming om te komen tot een pad voor energietransitie voor de langere termijn (inclusief heldere tussendoelen), een regionale transitie coördinator aanstellen.
- Maak hierbij gebruik van de alom beschikbare kennis in de sector/ stel een Transitieraad in met daarin bedrijfsleven en kennisinstututen (als www.deltalinqsenergyforum.nl).
- Formuleer met het bedrijfsleven proactief concrete transitieprojecten.

Circulaire economie:

- Faciliteer nieuwe (circulaire) bedrijvigheid door vermindering regeldruk.
- Bouw kansrijke partnerships zoals West As en het Warmtecluster verder uit.
- Maak verduurzaming door bedrijven en burgers aantrekkelijk via bijvoorbeeld fiscale regelingen of met vouchers
- Steek als overheid de hand in eigen boezem: kom bijvoorbeeld met vergaande plannen voor energiebesparing in de infrastructuur, de eigen bouwvoorraad, etc.
- Zet grootschalig in op het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Maak het voor inwoners aantrekkelijk om hierin te investeren.
- Veel scholen hebben een slecht binnenklimaat (onderzoek TNO). Neem het initiatief om van alle scholen in Amsterdam Frisse Scholen te maken.

Bestuurlijke daad- en slagkracht in de regio

Heel veel van de bovengenoemde punten komen nooit tot stand zonder dat er aan één essentiële randvoorwaarde is voldaan: effectieve regionale samenwerking. Niet langer de stad, maar de regio is de maat der dingen. Kan Amsterdam over zijn eigen schaduw heen stappen? Kunnen de regiogemeenten dat? We moeten in de regio toe naar een werkbare, daadkrachtige besturingsstructuur. Met consistentie en continuïteit. Op een schaal die aansluit bij de vragen van vandaag en de uitdagingen van morgen. Want stedelijke ontwikkeling houdt niet op bij de gemeentegrens. We hebben behoefte aan een regionaal ruimtelijke en economisch agenda op basis van een goede analyse. Resultierend in heldere en gedeelde keuzes. De MRA agenda 2016-2020 is daarvoor slechts een begin.

- Start met de regiogemeenten en de Provincie een verkenning naar een besturingsmodel waarmee de uitdagingen waar de regio de komende decennia voor staat daadkrachtig en doeltreffend kunnen worden aangepakt.

Tot slot

Sommige van de in het bovenstaande gepresenteerde ideeën zijn praktisch van aard en direct uitvoerbaar. Maar veel punten vragen ook om nadere uitwerking. Bereikbaarheid, ruimtelijke ontwikkeling, energietransitie en duurzaamheid, ... bijna alle genoemde thema's kennen urgente, complexe uitdagingen. Uitdagingen die vragen om onconventionele oplossingen en nieuwe arrangementen. Het Amsterdamse bedrijfsleven kan en wil hieraan graag een bijdrage leveren. Richting de Gemeenteraadsverkiezingen 2018 en vanzelfsprekend ook daarna werken we graag met u allen samen aan de succesvolle toekomst van Metropoolregio Amsterdam.

